METROPOOL REGIO EINDHOVEN

24 september 2026/13.00-15.00 uur, Raadzaal gemeente Valkenswaard

Verslag Poho Vitale groene leefomgeving

Aanwezig

Caroline van Brakel	gemeente Bladel
Eric Oosterbosch	gemeente Eersel
Ernest de Groot	Waterschap Aa en Maas
Floris Schoots	gemeente Waalre
Gaby van den Waardenburg	gemeente Helmond
Hanneke Meulendijks	gemeente Geldrop-Mierlo
Janke van Dijk	gemeente Deurne
Joep van de Ven	gemeente Oirschot
John Bankers	gemeente Asten
Jurre van der Velden	gemeente Veldhoven
Maaike van Breugel	gemeente Heeze-Leende
Martijn Tholen	Waterschap de Dommel
Mathijs Kuijken (eenm. voorzitter)	gemeente Reusel-De Mierden
Patrick van der Broeck	gemeente Someren
René van den Kerkhof	gemeente Valkenswaard
Steven Kraaijeveld	gemeente Nuenen
Ton van de Wijdeven	gemeente Laarbeek
Chantal van den Eijnden	Metropoolregio Eindhoven
Ruud van Beekveld	Metropoolregio Eindhoven
Wendela de Ridder	Metropoolregio Eindhoven

Afmeldingen

Joost Ploos van Amstel	gemeente Cranendonck
Lindy Wijnen	gemeente Bergeijk
Rik Dijkhoff	gemeente Best
Rik Thijs	gemeente Eindhoven
Steven Grevink	gemeente Son en Breugel
Willeke van Zeeland	gemeente Gemert-Bakel

1. Opening en vaststellen agenda

Voorstelronde

Met de nieuwe bestuursperiode wordt deze vergadering een nieuwe voorzitter en vice-voorzitter gekozen. Bij afwezigheid van de voormalig voorzitter Fons d'Haens en vice-voorzitter Willeke van Zeeland (zwangerschapsverlof) neemt Mathijs Kuijken de honneurs als voorzitter deze keer waar.

Terugblik bestuurdersdag 4 september jl.

Tijdens deze bijeenkomst vond een eerste plenaire kennismaking plaats tussen de bestuurders, het Brainport-ecosysteem en de regionale opgaven. Vanuit de bestuurders werd daarbij aandacht gevraagd voor de maatschappelijke aspecten van de groei van de regio. Daarnaast werd toegelicht dat onder voorzitterschap van Jeroen Dijsselbloem de ingezette koers van de MRE wordt voortgezet, met nadruk op de uitvoering van eerder gemaakte afspraken.

Terugblik symposium Gezonde groene leefomgeving Brainportregio MRE-GGD 11 september jl.

De bijeenkomst was goed bezocht en werd zeer gewaardeerd. Dit leidde tot goede gesprekken en concrete afspraken voor het vervolg hierop. Tijdens het symposium is het belang onderstreept om gezondheid als uitgangspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen te hanteren.

Daarbij zijn drie gezamenlijke vervolgrichtingen benoemd:
1. Het versterken van de verbinding tussen het ruimtelijke en sociale domein door elkaars taal en werkwijze beter te leren kennen.
2. Het instellen van een bestuurlijke ambassadeursgroep om de ingezette koers vast te houden en te borgen in onder meer de regionale agenda en ontwikkelstrategie.
3. Het verder concretiseren van de ambities door middel van pilotprojecten.

De vervolgstappen worden door de MRE gezamenlijk opgepakt met de GGD. Daarbij wordt opgemerkt dat dit ook consequenties heeft voor de inzet vanuit het portefeuillehoudersoverleg VGL en het bijbehorende werkprogramma.

Caroline van Brakel deelt een reflectie op het symposium en de opbrengsten daarvan. Zij spreekt waardering uit voor de bijdrage van keynote-spreker Marianne Lefever, die op een beeldende manier heeft laten zien hoe gezondheid vanaf de voorkant kan worden meegenomen in ruimtelijke planvorming. Deze benadering wordt gezien als een waardevol voorbeeld voor de verdere uitwerking van gezonde leefomgevingen binnen de regio.

Digitale kennissessie MRE over Natuur Herstelverordening (NHV) op 8 oktober a.s.
Wendela licht toe dat de MRE een digitale kennissessie organiseert om bestuurders en ambtenaren een eerste beeld te geven van de mogelijke betekenis van de Europese Natuurherstelverordening (NHV) voor ruimtelijke ontwikkeling. Tijdens deze bijeenkomst verzorgt Pieter de Boer van de provincie een toelichting op de NHV en de stappen die de komende periode worden gezet. De sessie bestaat uit een presentatie van circa 30 minuten, gevolgd door 30 minuten voor vragen en gesprek.
N.B. De bijeenkomst is inmiddels verplaatst naar 29 oktober 2026. De uitnodiging wordt verstuurd aan alle bestuurders en ambtenaren VGL. Ook bestuurders en ambtenaren uit andere programma's zijn van harte welkom; de uitnodiging kan binnen de eigen organisatie worden doorgestuurd.

2. Verslag poho 4 juni 2026

Verslag wordt akkoord bevonden.

3. Benoeming voorzitter en vice voorzitter poho MRE Vitale groene leefomgeving en samenstelling koplopersgroep

Benoeming voorzitter en vicevoorzitter
Voor de rol van voorzitter heeft Joep van de Ven zich als enige kandidaat beschikbaar gesteld. Hij licht zijn kandidatuur voor het voorzitterschap toe. Voor de functie van

vicevoorzitter stelt Willeke van Zeeland zich kandidaat. Haar motivatie voor het vicevoorzitterschap wordt door Mathijs voorgelezen.

Besluit: Het Poho benoemt per acclamatie Joep van de Ven tot voorzitter en Willeke van Zeeland tot vicevoorzitter van het portefeuillehoudersoverleg Vitale Groene Leefomgeving. De benoemingen worden ter bekrachtiging voorgelegd aan het Algemeen Bestuur op 14 oktober 2026. Via het voorzitterschap bekleedt Joep van de Ven ook de functie van adviseur van het DB MRE namens de opgave VGL.

Samenstelling koplopersgroep
De voorgestelde samenstelling van de koplopersgroep wordt toegelicht. Met Joep van de Ven en Willeke van Zeeland zijn respectievelijk het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) en De Peel vertegenwoordigd. Daarnaast nemen Gaby van Waardenburg (Eindhoven/Helmond), Maaike van Breugel (A2-gemeenten) en Lindy Wijnen (De Kempen) deel aan de koplopersgroep.

Mathijs Kuijken bedankt Fons D'Haens voor zijn inzet als voorzitter van het POHO Vitale Groene Leefomgeving.

4. Consultatie concept Regionale Agenda

Mathijs licht toe dat het Dagelijks Bestuur op basis van het eerder vastgestelde overdrachtsdocument en recente ontwikkelingen een concept-regionale agenda heeft laten opstellen. Deze is op 7 september besproken en vrijgegeven aan de Poho's voor een eerste reactieronde. De planning is om de conceptagenda na behandeling in alle Poho's ter inzage aan de gemeenteraden voor zienswijzen aan te bieden.
Vanuit het Poho worden met name opmerkingen gemaakt over het gevolgde proces. Bestuurders geven aan dat de regionale agenda nog onvoldoende gezamenlijk is doorleefd en dat de bestuurlijke en ambtelijke consultatie in de voorbereiding beperkt is geweest. Meerdere deelnemers benadrukken het belang van een zorgvuldiger proces, met meer ruimte voor inbreng vanuit gemeenten en subregio's voordat verdere besluitvorming plaatsvindt.

Inhoudelijk worden onder meer aandachtspunten meegegeven ten aanzien van de positionering van voorzieningen, de samenhang tussen de Poho’s Ruimte en Vitale Groene Leefomgeving, de rol van het sociale domein en de zichtbaarheid van thema's zoals water, klimaatbestendigheid en de gezonde groene leefomgeving. Ook wordt aandacht gevraagd voor betrokkenheid van het waterschap bij de verdere uitwerking.

Advies Poho: Het Poho geeft als gezamenlijk signaal mee dat het proces tot nu toe als onvoldoende doorleefd wordt ervaren en dat bredere bestuurlijke en ambtelijke consultatie wenselijk is. Deze aandachtspunten worden meegegeven aan het Dagelijks Bestuur voor de verdere behandeling van de concept-regionale agenda.

5. Uitvoeringsagenda programma Vitale groene leefomgeving

Wendela licht aan de hand van een presentatie de processtappen toe vanaf de herijking van het programma tot de totstandkoming van de uitvoeringsagenda. Daarbij wordt toegelicht hoe de ambities uit het brede welvaartsperspectief zijn vertaald naar drie programmalijnen en hoe deze via de Doelen-Inspanningen-Netwerk benadering (DIN) worden gekoppeld aan concrete inspanningen en activiteiten. Ook wordt de relatie gelegd met de schaalsprong van de regio. Als volgende stap worden samen met het ambtelijk overleg activiteiten benoemd voor opname in het werkprogramma 2027-2028. Deze worden op 19 november 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan het Poho VGL en vervolgens nader uitgewerkt.

Naar aanleiding van de presentatie wordt gevraagd hoe de rolverdeling zal zijn tussen gemeenten en MRE. Toegelicht wordt dat dit verder wordt uitgewerkt in het werkprogramma 2027-2028. Voor MRE ligt de nadruk op het verbinden van gemeenten en partners, het stimuleren van samenwerking en het ondersteunen van kansrijke projecten die bijdragen aan de programmadoelen.

Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de relatie tussen een gezonde leefomgeving en woningbouwontwikkelingen. Daarbij wordt het belang benadrukt van het benutten van bestaande kansen en het gezamenlijk agenderen van ondersteunende instrumenten en financieringsmogelijkheden o.a. via de provincie.
Ook wordt benadrukt dat gezondheid een verbindend thema is dat raakvlakken heeft met meerdere beleidsterreinen en regionale opgaven. Hier liggen kansen voor samenwerking tussen verschillende Poho's.

Tot slot wordt gevraagd naar de samenhang tussen het Poho Ruimte en het Poho Vitale Groene Leefomgeving. Toegelicht wordt dat hierop intern ambtelijk afstemming plaatsvindt. Daarbij wordt gewezen op de belangrijke relatie tussen groenblauwe structuren, de kwaliteit van de leefomgeving en de regionale schaalsprong, zoals deze ook terugkomt in de MIRT-actualisatie, ROS 2.0 en de regionale agenda. Deze samenhang wordt bij de verdere uitwerking nadrukkelijk meegenomen.

Conclusie: het Poho is akkoord met de voorgestelde opzet en verdere uitwerking van de Uitvoeringsagenda Vitale Groene Leefomgeving.

6. Regionale ontwikkelkaart Groenblauw Netwerk

Bram Willemse van Flux Landscape Architecture geeft een presentatie over de inhoud en het proces van de Regionale Ontwikkelkaart Groenblauw Netwerk. Daarbij licht hij de resultaten toe van de eerste fase van het traject en geeft hij een terugkoppeling van het eerste werkatelier, dat op 27 augustus 2026 heeft plaatsgevonden.

Tijdens het atelier zijn de belangrijkste landschappelijke kwaliteiten, structuren en natuurlijke systemen binnen de regio verkend. Daarbij is gezamenlijk gekeken naar kansen om bestaande groenblauwe kwaliteiten te versterken, onderling beter te verbinden en deze te

vertalen naar gedeelde regionale ambities. De opbrengsten van het atelier vormen een belangrijke bouwsteen voor de verdere ontwikkeling van de Regionale Ontwikkelkaart Groenblauw Netwerk.

Bespreking
De bestuurders spreken waardering uit voor de eerste resultaten en onderschrijven het belang van een integrale benadering van landschap, natuur, water, gezondheid en leefomgeving. Daarbij wordt aandacht gevraagd voor een zorgvuldige betrokkenheid van gemeenten en partners gedurende het verdere proces.

Tijdens de bespreking wordt het belang benadrukt van uitvoerbaarheid en het creëren van perspectief voor grondeigenaren en gebruikers van het landelijk gebied. Daarbij wordt aandacht gevraagd voor mogelijke verdienmodellen en voor het centraal stellen van de mens in deze opgave. Ook wordt de framing van de opgave als belangrijk gezien en geadviseerd deze te koppelen aan gezondheid.

Verder wordt gewezen op de kansen om de ontwikkelkaart te verbinden met andere regionale opgaven, waaronder woningbouw, natuurontwikkeling, waterbeheer en klimaatadaptatie. Ook wordt gevraagd aandacht te besteden aan de samenhang met bestaande plannen en programma's binnen de regio.
Daarnaast wordt het belang benadrukt van heldere definities en begrippen in de ontwikkelkaart, wat wordt er bijvoorbeeld bedoeld met groen, natuur en water? Zo is het voor alle betrokken partijen duidelijk wat onder de verschillende landschappelijke en ecologische termen wordt verstaan. Ook wordt gevraagd om voldoende aandacht te houden voor de positie van de landbouw binnen de toekomstige ambities.

Ten aanzien van de kaartproducten wordt toegelicht dat in deze fase wordt gewerkt aan een inspirerende regionale ontwikkelkaart die inzicht geeft in de belangrijkste structuren en kansen op regionaal niveau. Het betreft nadrukkelijk nog geen instrument dat op perceels- of kaartlaagniveau kan worden toegepast.

Aansluitend licht Chantal van den Eijnden kort de voortgang toe van de ambtelijke werkgroep Kansenmakers. Deze werkgroep werkt aan een voorstel voor een verkenning naar de deelnamebereidheid van grondeigenaren aan groenblauwe ontwikkelingen en de factoren die daarop van invloed zijn.

Conclusie: Het Poho neemt kennis van de uitkomsten van het eerste werkatelier en ondersteunt de voorgestelde vervolgstappen voor de verdere uitwerking van de Regionale Ontwikkelkaart Groenblauw Netwerk.

7. Stikstofdossier

Wendela geeft een toelichting op de actuele ontwikkelingen binnen het stikstofdossier. Toegelicht wordt dat de Brainportregio door provincie en Rijk is aangewezen als prioritaire regio binnen de stikstofaanpak. Naar aanleiding van de voorstellen die op Prinsjesdag zijn gepresenteerd, wordt voor een aantal prioritaire gebieden, waaronder de Brainportregio,

ingezet op maatregelen gericht op natuurherstel en emissiereductie om vergunningverlening weer mogelijk te maken. Voor de regio wordt gewerkt aan een voorstel voor de inzet van middelen in de komende drie jaar. De verdere uitwerking van de maatregelen en projecten vindt plaats onder regie van de provincie en het ministerie. Er is op dit moment geen ruimte voor aanvullende projecten vanuit de regio. Daarnaast vraagt de regio aandacht voor flankerend beleid gericht op de sociaaleconomische ontwikkeling van landelijke gemeenten die te maken hebben met veranderingen in het economisch profiel en beperkte ontwikkelmogelijkheden als gevolg van de stikstofproblematiek.

Bespreking
Vanuit het Poho wordt gevraagd wat de rol van de MRE en de gemeenten is binnen de regionale stikstofaanpak. Toegelicht wordt dat de uitvoering primair bij provincie en Rijk ligt. De rol van de MRE is vooral gericht op informatievoorziening, het delen van ontwikkelingen en het aanhaken van de deelnemende gemeenten.
Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor de betrokkenheid van de 21 gemeenten bij de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst en de verdere uitwerking van de aanpak. Aangegeven wordt dat hierover op ambtelijk niveau gesprekken plaatsvinden en dat wordt verkend hoe de verschillende gebiedsgerichte trajecten met elkaar kunnen worden verbonden c.q. samenwerken. Het signaal om gemeenten hierbij goed te betrekken wordt meegegeven aan het Dagelijks Bestuur.

Conclusie: Het Poho neemt kennis van de stand van zaken rondom het stikstofdossier en vraagt aandacht voor een goede betrokkenheid van de gemeenten bij de verdere uitwerking van de regionale aanpak.

8. Handreiking Biobased telen als onderdeel van het gemeentelijk pachtbeleid

Joep van de Ven leidt het agendapunt in. Hij licht toe dat de handreiking voortkomt uit het Convenant Biobased Bouwen en Telen en bedoeld is om gemeenten handvatten te bieden om biobased teelten te stimuleren via de uitgifte van gemeentelijke pachtgronden. De handreiking heeft een vrijwillig karakter en biedt gemeenten de mogelijkheid om vanuit hun eigen grondbeleid bij te dragen aan de ontwikkeling van biobased ketens.

Vervolgens lichten Chantal van den Eijnden en Rob Bogaarts de inhoudelijk handreiking toe. Daarbij wordt ingegaan op de aanleiding, het doorlopen proces, de inhoud van de handreiking en de kansen voor biobased teelten in de regio. Ook wordt het verdere bestuurlijke traject toegelicht. Na behandeling in het Poho wordt de handreiking op 5 oktober aan het Dagelijks Bestuur voorgelegd, waarna deze aan de 21 colleges van B&W wordt aangeboden. Gemeenten worden uitgenodigd de handreiking actief onder de aandacht te brengen binnen hun organisatie.

Tijdens de bespreking wordt stilgestaan bij de ontwikkeling van afzetketens voor biobased gewassen. Daarbij wordt toegelicht dat kansrijke gewassen afhankelijk zijn van de aanwezigheid van een passende keten van teelt tot verwerking en toepassing. Dit is vooral voor myscanthus en hennep het geval. Ook wordt ingegaan op de ontwikkeling van

bestaande en nieuwe ketens binnen Brabant en de mogelijkheden om deze verder te versterken. Zo spant de provincie zich met de Innovatiecoalitie vezels Brabant in voor de realisatie van een eigen verwerkingsfaciliteit. Daarnaast wordt benadrukt dat na het convenant waarschijnlijk ook de handreiking navolging vindt in andere Brabantse regio's.

Besluit: Het Poho neemt kennis van de handreiking Biobased Telen als onderdeel van het gemeentelijk pachtbeleid en stemt in met het voorgestelde bestuurlijke traject en de concept-aanbiedingsbrief aan de 21 colleges van B&W.

9. Ingekomen stukken en mededelingen

De ingekomen stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

7.1 BOTL (Bestuurlijk Overleg Transitie Landbouw) 25 juni 2026
Ten aanzien van het beregeningsbeleid wordt opgemerkt dat de regio graag betrokken wil worden bij de verdere uitwerking van het koersdocument en de vertegenwoordiging van de regio's in het overleg hierover. Naar aanleiding van een verzoek om verduidelijking bij de provincie wordt dit onderwerp verder besproken binnen de koplopersgroep. Daarnaast wordt gemeld dat het BOTL van 3 september 2026 is geannuleerd.

7.2 BO LG (Aanpak Landelijk Gebied)
Voor het Bestuurlijk Overleg Landelijk Gebied (BO LG) wordt toegelicht dat het overleg van 10 september 2026 niet is doorgegaan. Op 19 november vindt het volgende BO LG plaats. Omdat deze deels samenvalt met het volgende Poho Vitale Groene Leefomgeving, is verzocht de starttijd van het BO-LG te verschuiven van 14.00 naar 15.00 uur.

7.3 BBTS (Bestuurlijk Brabantbrede stikstoftafel)
De eerstvolgende BBTS staat op 13 oktober gepland. René van de Kerkhof (gemeente Valkenswaard) heeft via zijn ambtenaar aangegeven te willen aansluiten bij de BBTS (Brabantbrede Tafel Stikstof).

7.4 NOVEX De Peel
Vanuit NOVEX De Peel wordt door John Bankers een korte terugkoppeling gegeven van het bestuurlijke overleg van 9 september. Daarbij is gesproken over een meerjarige financieringsaanpak voor de uitvoering van de opgaven in De Peel. Daarnaast is aandacht besteed aan leefbaarheid en de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen in het landelijk gebied. Op 2 december wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst ondertekend. De vaststelling van de Leefbare Peel Agenda staat gepland voor begin 2027. Voor andere thema's wordt de verdere uitwerking momenteel voorbereid. Ook wordt geconstateerd dat de samenwerking met Limburgse partners steeds intensiever wordt.

8. Rondvraag en sluiting

Rondvraag
Naar aanleiding van de rondvraag wordt verzocht een actuele deelnemerslijst van het Poho Vitale Groene Leefomgeving op te stellen en mee te sturen met de vergaderstukken.

Actiepunt: De MRE stelt een deelnemerslijst van het Poho Vitale Groene Leefomgeving op en voegt deze bij toekomstige agenda's en vergaderstukken.

Sluiting
De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun bijdrage en sluit de vergadering om 15.00 uur.

Volgende vergaderingen Vitale groene leefomgeving:

- Poho VGL:19 november 2026 van 13.00 uur tot 15.00 uur bij ntb